

“มายาคติ” ว่าด้วยสะพานแขวนและลิฟต์: ลมหายใจของผู้คนในจังหวัดพิจิตร “Mythologies” of Suspension Bridge and Elevator: People’ Breath in Phichit Province

พระครูวินวรภิกข * พระครูพิสุทธิปัญญาภิวัฒน์**

Received: September 15, 2018

Revised: November 11, 2018

Accepted: December 2, 2018

บทคัดย่อ

บทความวิชาการชิ้นนี้คณะผู้เขียนต้องการศึกษาการจัดการวัตถุ (สะพานแขวน และลิฟต์) ผ่านสัญลักษณ์ (sign) มายาคติ (Mythologies) ของโรลันด์ บาร์ตส์ โดยใช้ศึกษา คือ สะพานแขวน ลิฟต์ ที่สัมพันธ์กับวัด ชุมชน หน่วยงานราชการ บนพื้นฐานความศรัทธา ที่เชื่อมโยงสะพานแขวน ลิฟต์ ผ่านวิถีชีวิตผู้คนสองฝั่งแม่น้ำน่าน กับค่านิยมการสัญจรตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในกระแสการเปลี่ยนแปลง เป็นความหมายทางวัฒนธรรมรูปแบบเฉพาะที่สัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาที่มีสถานะเป็นมายาคติ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเอกสาร การสัมภาษณ์ สังเกต ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย เจ้าอาวาส พระผู้ควบคุมลิฟต์ อดีตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน อดีตผู้ใหญ่บ้าน กรรมการวัด ประชาชนผู้ที่สัญจรทั่วไป จำนวน 15 รูป/คน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาการอธิบายเนื้อหาผ่านสัญลักษณ์ (sign) มายาคติ (Mythologies) ของโรลันด์ บาร์ตส์ (Roland Barthes: 1915-1980)

คำสำคัญ: มายาคติ, สะพานแขวน, ลิฟต์, วัด, จังหวัดพิจิตร

Abstracts

The purpose of this academic article was to examine object management (suspension bridge and elevator) through mythology sign of Roland Barthes. The field study was conducted at the suspension bridge and elevator that related with temples, communities, and government offices. It was based on the belief connected to the suspension bridge and elevator through community life style along Nan River

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร

** อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร

and traffic from the past to nowadays on changing trend. It was the specific cultural meanings that connected to Buddhism myth. The field data was collected from documents, interviews, and observations. The key informants of this study consisted of abbots, lift controller monks, former Deputy Chief Executive of the Sub-district Administrative Organization, village headman, former headman, temple committee, and community population for 15 people. The data was analyzed by following mythology sign of Roland Barthes. (Roland Barthes: 1915-1980)

Keyword: Mythologies, Suspension Bridge, Elevator, temple, Phichit Province

บทนำ

จังหวัดพิจิตร

จังหวัดพิจิตรอยู่ในบริเวณภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศา 50 ลิปดา กับ 16 องศา และเส้นแวงที่ 99 องศา กับ 101 ตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 4,531.013 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,831,883 ไร่ มีความกว้างประมาณ 72 กิโลเมตร ความยาวประมาณ 77 กิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 346 กิโลเมตร และรถไฟระยะทางประมาณ 351 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอบางระกำ และอำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอชุมแสง และอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร และอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

การปกครอง

จังหวัดพิจิตรแบ่งการปกครองออกเป็น 12 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอตะพานหิน อำเภอบางมูลนาก อำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพทะเล อำเภอสามง่าม อำเภอวังทรายพูน อำเภอทับคล้อ อำเภอสามโก้ อำเภอคลองเจิญ และอำเภอบึงนาราง

ลักษณะภูมิประเทศ

โดยทั่วไปของจังหวัดพิจิตรเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำยม และแม่น้ำน่านไหลผ่าน ทั้ง 2 สายไหลผ่านจังหวัดเกือบเป็นลักษณะเส้นขนานจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ โดยมีแม่น้ำพิจิตร (แม่น้ำเดิม) อยู่ระหว่างกลาง ความยาวของแม่น้ำน่านที่ไหลผ่านจังหวัดมีระยะทาง 97 กิโลเมตร และความยาวของแม่น้ำยมที่ไหลผ่านจังหวัดมีระยะประมาณ 128 กิโลเมตร

แม่น้ำสำคัญ

แหล่งน้ำธรรมชาติ จังหวัดพิจิตรมีแม่น้ำที่สำคัญไหลผ่าน 3 สายได้แก่

1. แม่น้ำน่าน มีต้นน้ำจากดอยภูแวในทิวเขาหลวงพระบาง ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอบัว จังหวัดน่าน แม่น้ำน่านไหลผ่านที่ตั้งตัวจังหวัดพิจิตร อำเภอตะพานหิน อำเภอบางมูลนาก และลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดนครสวรรค์ มีความยาวทั้งสิ้น 97 กิโลเมตร มีพื้นที่ในลุ่มน้ำน่านประมาณ 2,602 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,626,250 ไร่

2. แม่น้ำยม มีต้นกำเนิดในขุนยวมทิวเขาผีปันน้ำ ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอบึง จังหวัดเชียงราย แม่น้ำยมไหลผ่านเข้าจังหวัดพิจิตรที่อำเภอสามง่าม อำเภอโพธิ์ประทับช้าง และอำเภอโพทะเล โดยไหลไปบรรจบกับแม่น้ำน่านที่บ้านเกยไชย อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ มีความยาวทั้งสิ้น 124 กิโลเมตร มีพื้นที่ในลุ่มน้ำน่านประมาณ 2,046 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,278,750 ไร่

3. แม่น้ำพิจิตร คือทางเดินเก่าของแม่น้ำน่าน ต้นกำเนิดของแม่น้ำพิจิตรนั้นไหลแยกจากแม่น้ำน่านที่บ้านวังกระดี่ทอง ในท้องที่อำเภอเมืองพิจิตร มีทิศทางการไหลของน้ำอยู่ในแนวเหนือ-ใต้ สภาพลำน้ำแคบเคียว บางแห่งร่องน้ำตื้นเขินและแห้งในฤดูแล้ง เนื่องจากมีฝายกั้นน้ำไว้เป็นช่วงๆ เพื่อสูบน้ำขึ้นมาใช้ทำสวนผลไม้ต่างๆ โดยเฉพาะส้มโอในเขตโพธิ์ประทับช้าง

การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นภาคการผลิตหลัก รองลงมา ได้แก่ อุตสาหกรรม การค้าส่ง การค้าปลีก และการบริการ ผลผลิตสำคัญได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเขียว และการประมง (ข้อมูลทั่วไปจังหวัดพิจิตร <http://.phichit.go.th> สืบเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2562)

สะพานแขวน, ลิฟต์

สะพานแขวน

สะพานแขวน (อังกฤษ: Suspension bridge) คือ รูปแบบของสะพานแบบหนึ่ง ซึ่งพื้นสะพานถูกแขวนด้วยสายเคเบิลในแนวตั้ง ตัวอย่างสะพานแขวนแห่งแรกถูกสร้างขึ้นในทิเบต และภูฏานในคริสต์ศตวรรษที่ 15 ในรูปแบบที่เรียบง่าย ซึ่งกลายเป็นรูปแบบของสะพานแขวนในศตวรรษที่ 19 สะพานที่ไม่มีสายแขวนในแนวตั้งมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานในเขตภูเขาหลายๆ แห่งทั่วโลก

สะพานแขวนมีสายเคเบิลแขวนระหว่างเสาหรือหอคอย และมีสายแขวนในแนวตั้ง ซึ่งถือน้ำหนักของพื้นสะพานด้านล่างและมีการจราจรอยู่ด้านบน โดยการก่อสร้างสะพานรูปแบบนี้ไม่ค่อยมีงานก่อสร้างที่ผิดพลาด สายเคเบิลหลักต้องถูกยึดติดที่แต่ละด้านและปลายสุดของสะพาน น้ำหนักถ่วงของสะพานจะเปลี่ยนเป็นความตึงของสายเคเบิลหลักๆ สายเคเบิลจะดึงหอคอยทั้งสองด้านไปจนถึงการรับน้ำหนักบนพื้นด้านล่าง ในบางครั้งหอคอยอาจจะตั้งอยู่บนขอบตลิ่งกว้างหรือหุบเขาที่ถนนสามารถเข้าถึงได้โดยตรง หรืออาจจะใช้สะพานที่มีเสาค้ำ (Truss bridge) ในการเชื่อมต่อกับสะพานแขวน (จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี สะพานแขวน <https://th.wikipedia.org/wiki/สะพานแขวน> สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2562)

ลิฟต์

ลิฟต์ที่มีรูปแบบและลักษณะการทำงานเหมือนลิฟต์ในปัจจุบัน ได้เริ่มพัฒนาขึ้นในทศวรรษที่ 1800 ด้วยการใช้แหล่งพลังงานจากน้ำหรือไอน้ำ ตัวอย่างลิฟต์ที่ใช้น้ำในการทำงาน มีกระบวนการคือการเติมน้ำลงในท่อกลวงจนถึงระดับที่เกิดแรงไฮดรอลิก (hydraulic) จากนั้นแรงที่เกิดขึ้นจะดันกลองที่บรรจุทุกคนหรือสิ่งของให้เคลื่อนที่ขึ้นไปตามท่อกลวง ซึ่งต่อมาความเร็วของกลองได้ถูกพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยวิธีที่หลากหลาย ได้แก่ การพัฒนาเครื่องยกไฮดรอลิก การนำลิ้นปิดเปิดประเภทต่างๆ เข้ามาควบคุมความเร็ว รวมทั้งใช้เครื่องยก (lifts) ที่เป็นตัวช่วยให้กลองสามารถเคลื่อนที่ขึ้น-ลงได้ดีขึ้นด้วยเชือกที่ไหลผ่านคานถ่วงน้ำหนักและรอก เป็นต้น ซึ่งลิฟต์ที่ใช้เครื่องยกมาช่วยในการทำงาน ได้พบประวัติการเริ่มใช้งานครั้งแรกในประเทศอังกฤษ ซึ่งถือได้ว่าเป็นลิฟต์ที่มีความเก่าแก่และเป็นบรรพบุรุษของลิฟต์ในปัจจุบัน

ประเภทของลิฟต์

ลิฟต์สามารถแบ่งแยกได้ตามลักษณะการทำงาน ดังนี้

ลิฟต์ระบบไฮดรอลิก, ลิฟต์ระบบสลิง

โดยระบบลิฟต์ระบบสลิง เป็นระบบที่สามารถนำมาประยุกต์ในการใช้งานด้านต่างๆ ได้ค่อนข้างมากและหลากหลาย มีค่าใช้จ่ายในการติดตั้งไม่สูงมาก แตกต่างจากระบบไฮดรอลิกที่ถึงแม้จะมีระบบการทำงานที่ง่ายกว่า แต่เนื่องจากในขั้นตอนการติดตั้งจำเป็นต้องฝังกระบอกบรรจุน้ำยา ไฮดรอลิกให้ลึกเท่ากับความสูงของตึก ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการติดตั้งสูง ลิฟต์ระบบสลิงจึงได้รับความนิยมและถูกใช้งานอย่างแพร่หลายมากกว่าระบบไฮดรอลิก

ลิฟต์ในปัจจุบัน เป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการขนหรือเคลื่อนย้ายสิ่งของ การพักอาศัยและการทำงานของมนุษย์ในตึกที่มีความสูงมากๆ รวมทั้งเป็นสิ่งจำเป็นที่เป็นตัวช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการแทนการใช้บันไดอีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าไม่เพียงแต่ตึกสูงระฟ้าเท่านั้นที่นำลิฟต์มาใช้ประโยชน์ภายในอาคาร แต่สำหรับอาคารที่มีจำนวนชั้นไม่มากก็ยังจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากลิฟต์ด้วยเช่นเดียวกัน (บริษัท ไซยเจริญยุค จำกัด ประวัติที่มาของลิฟต์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน <https://www.chi.co.th/article/article-1146/> สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2562)

ประวัติความเป็นมาในแต่ละวัด

วัดเทพประสาธ

วัดเทพประสาธ ตั้งอยู่เลขที่ 121 บ้านตะพานหิน หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยเกตุ อำเภอดงพิกุล จังหวัดพิจิตร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ 13 ไร่ 2 งาน 18 ตารางวา สร้างขึ้นเป็นวัดนับตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 2485 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2496 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 40 เมตรยาว 60 เมตร ได้ผูกพัทธสีมา วันที่ 17 มีนาคมพ.ศ. 2497 เสนาสนะของวัดมีอุโบสถ ศาลาการเปรียญ สร้าง พ.ศ. 2493

วัดน้ำโจนเหนือ

วัดน้ำโจนเหนือตั้งอยู่เลขที่ 98 บ้านน้ำโจนเหนือ หมู่ที่ 6 ตำบลห้วยดง อำเภอดงพิกุล จังหวัดพิจิตร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ 13 ไร่ 3 งาน มี นส. 3 เลขที่ 287 แสดง

กรรมสิทธิ์มีที่ธรณีสงฆ์ 3 แปลงเนื้อที่ 58 ไร่ 71 ตารางวาตาม นส. 3 เลขที่ 358, 287, 286 พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบลุ่มอาคารเสนาสนะต่างๆ คืออุโบสถกว้าง 14 เมตรยาว 25 เมตรสร้าง พ.ศ. 2510 ศาลาการเปรียญกว้าง 14 เมตรยาว 28 เมตรสร้าง พ.ศ. 2520 หอสวดมนต์กว้าง 6 เมตรยาว 12 เมตร 2 ชั้นสร้าง พ.ศ. 2516 วัดน้ำโจนเหนือสร้างวันที่ 10 เมษายน 2440 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา วันที่ 4 พฤศจิกายน 2509 เปิดสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมตั้งแต่ พ.ศ. 2513 และมีโรงเรียนประถมศึกษาวัดน้ำโจนเหนือ สร้างปี พ.ศ. 2482 อยู่ในพื้นที่วัดด้วย (ปัจจุบันไม่มีการเรียนการสอนในวัดแล้ว)

วัดห้วยดง

วัดห้วยดง ตั้งอยู่เลขที่ 14 บ้านห้วยดง หมู่ที่ 6 ตำบลห้วยดง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ 40 ไร่ 1 งาน 86 ตารางวา มี นส. 3 ก เลขที่ 373 และ นส. 3 ก เลขที่ 375 แสดงกรรมสิทธิ์ พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบสูงบางส่วนเป็นป่าไม้ อาคารเสนาสนะต่างๆ คืออุโบสถแบบโบราณ อาคารใหญ่หลังเดียวไม่มีมุกหน้าหลัง กว้าง 7 เมตรยาว 15 เมตรสร้าง พ.ศ. 2468 ศาลาการเปรียญทรงไทย กว้าง 24 เมตรยาว 40 เมตร สร้าง พ.ศ. 2525 หอสวดมนต์กว้าง 9 เมตรยาว 20 เมตรสร้าง พ.ศ. 2495 กุฏิสงฆ์จำนวน 16 หลัง วัดห้วยดงสร้างประมาณ พ.ศ. 2413 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ครั้งหลังวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2529 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 24 เมตรยาว 38 เมตร มีปูชนียวัตถุ คือ พระพุทธรูปจำลองหลวงพ่อเพชร องค์ประดิษฐานในอุโบสถ พระพุทธรูปสมัยเชียงแสน ปางมารวิชัย ประดิษฐาน ณ ศาลาการเปรียญกับพระพุทธรูปบูชาสมัยเชียงแสน สุโขทัย และอุททองประดิษฐาน ณ กุฏิสงฆ์

วัดปากคลองไข่น้ำ

วัดไข่น้ำ ตั้งอยู่เลขที่ 118 บ้านไข่น้ำ หมู่ที่ 2 ตำบลหอไกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ 6 ไร่ มีโฉนดเลขที่ 1113 แสดงกรรมสิทธิ์มีที่ธรณีสงฆ์จำนวน 1 แปลงเนื้อที่ 15 ไร่ 3 งาน 72 ตารางวา มีโฉนดเลขที่ 1113 แสดงกรรมสิทธิ์ พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบมีอาคารเสนาสนะต่างๆ คืออุโบสถ กว้าง 3 วา ยาว 12 วา สร้างค้างอยู่แต่ฝาผนัง 4 ด้านไม่มีเครื่องบนตั้งแต่ พ.ศ. 2472 จนชำรุดทรุดโทรมจึงต้องสร้างใหม่ พ.ศ. 2520 ศาลาการเปรียญกว้าง 7 วายาว 12 วา สร้าง พ.ศ. 2507 หอสวดมนต์ กว้าง 11 เมตรยาว 17 เมตร สร้าง พ.ศ. 2514 กุฏิสงฆ์จำนวน 2 หลัง วัดไข่น้ำสร้างเป็นวัด พ.ศ. 2451 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ครั้งหลังวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2524 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 20 เมตรยาว 40 เมตร มีปูชนียวัตถุ คือพระพุทธรูปประธานหน้าตัก กว้าง 3 ศอก 9 นิ้ว 1 องค์ หน้าตักกว้างประมาณ 1 ศอกเศษ จำนวน 3 องค์

วัดวังกร่างทรงธรรม

วัดวังกร่างทรงธรรม ตั้งอยู่เลขที่ 118/2 หมู่ 4 ตำบลเนินมะกอก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร มีโฉนดเลขที่ 1293 แสดงกรรมสิทธิ์ พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบมีอาคารเสนาสนะต่างๆ คืออุโบสถกว้าง 10 เมตร ยาว 30 เมตร ก่อสร้างใหม่แทนหลังเก่า ศาลาการเปรียญกว้าง 70 เมตร ยาว 32 เมตร สร้าง พ.ศ. 2514 หอสวดมนต์กำลังก่อสร้างแทนหลังเก่า กุฏิจำนวน 2 หลัง วัดวัง

กร่าง สร้างเป็นวัด พ.ศ. 2430 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา กันยายน พ.ศ. 2552 วัดวังกร่างทรงธรรมมี ปูชนียวัตถุ คือ พระพุทธรูปหลวงพ่อสัมฤทธิ์ประจำวัด

วัดจั่วราย

วัดจั่วราย ตั้งอยู่ที่บ้านจั่วรายหมู่ที่ 2 ตำบลจั่วราย อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ 9 ไร่ 3 งาน 38 ตารางวา มีโฉนดเลขที่ 2071 แสดงกรรมสิทธิ์ พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีอาคารเสนาสนะต่างๆ คือมีโบสถ์ กว้าง 6.70 เมตร ยาว 17.25 เมตร ทรงไทยลายหน้าบันเป็นลายไทยเทพพนม ศาลาการเปรียญกว้าง 16 เมตร ยาว 12 เมตร หอสวดมนต์ กว้าง 12 เมตร ยาว 30 เมตร สร้าง พ.ศ. 2510 กุฏิสงฆ์จำนวน 7 หลัง วัดจั่วรายประกาศตั้งวัด พ.ศ. 2440 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา วันที่ 13 พฤศจิกายนพ.ศ. 2478 มีปูชนียวัตถุคือ พระพุทธชินราชจำลองหน้าตักกว้าง 2 ศอก 1 คืบ สูง 3 ศอก 1 คืบ เจดีย์ทรงบุษบก จำนวน 4 องค์ สร้าง พ.ศ. 2484 (กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ .(2530). **ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม 6** การศาสนา กรุงเทพมหานคร)

ความหมายสะพานแขวน, ลิฟต์

ความหมายของวัดน้ำโจนเหนือ เพื่อสะดวกในการสัญจรของคนในชุมชน สะพานแขวนใช้ประโยชน์ในการเดินทางไปวัดทำบุญหรือข้ามมาทำการเกษตรและเป็นการย่นเวลาและระยะทางในการเดินทางของคนในชุมชน ความหมายของวัดเทวประสาท จุดประสงค์สร้างคือใช้ทางได้สะดวกให้ชุมชนข้ามฝั่งไปมา มีความสัมพันธ์เชื่อมสร้างความสามัคคีไม่ให้เป็นเมืองเอกแตก เพื่อสัญจรเพื่อขยายชุมชนในตลาด วัดหัวดงเป็นทางสัญจรมาทำบุญข้ามติดต่อกันระหว่างคนสองฝั่งแม่น้ำน่านขนถ่ายสินค้ามาค้าขายในตลาดหัวดง สัญจรไปส่งลูกหลานไปโรงเรียน โดยมองว่าการข้ามสะพานแขวนมีความสะดวกและปลอดภัย ง่ายต่อการข้ามมาทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นต้น

สะพานแขวน, ลิฟต์ที่เกิดจากความ “ศรัทธา”

การสร้างสะพานแขวนเกิดจากดำริของหลวงพ่อบุญธรรมโกศล ได้ปรึกษากับชาวบ้านว่าอยากสร้างสะพานแขวนข้ามแม่น้ำน่าน ต่อมาได้มีการสร้างสะพานแขวนข้ามแม่น้ำน่านนี้ขึ้นมาโดยความคิดของ หลวงพ่อบุญธรรมโกศล และกำลังศรัทธาของชาวบ้านที่ร่วมกันบริจาคเงินสมทบทุนการก่อสร้างสะพานแขวนนี้ สะพานแขวนสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2537 ใช้ในการเดินข้ามฝั่งแม่น้ำมาทำบุญเพราะหมู่บ้านส่วนใหญ่อยู่กันละคนละฝั่งกับวัด แต่เดิมเดินทางด้วยเรือแต่ไม่สะดวกเลยมาทำกระเช้าแล้วถึงมาเปลี่ยนเป็นสะพานมาจนถึงปัจจุบัน

สะพานแขวนเป็นสะพานแขวนของพุทธศาสนิกชน ถ้าสะพานแขวนเกิดมีปัญหายุทธวิธีทางวัดจะเป็นผู้เสนอแนะให้กับทางญาติโยมว่าใครมีจิตอาสาช่วยกันบำรุงรักษาสะพาน เพราะสะพานแขวนก็ถือว่าเป็นสมบัติส่วนกลางของประชาชน

สะพานแขวนวัดวังกร่างทรงธรรม “สะพานจันทราอนุสรณ์ สร้างด้วยเงินบริจาคของประชาชน คณะศิษย์ หลวงพ่อเชื้อ จันทสโร (สร้างถวายเป็นอนุสรณ์) เนื่องในวาระทำบุญครบรอบ มรณภาพปีที่ 7 วันที่ 4 กรกฎาคม 2537 ตัวอย่างเช่น วันเสาร์ที่ 9 มิ.ย. 2561 นายสุชาติ ศรีบุศกร ประธานสภา อบจ.พิจิตร และ นายสุบิน ศรีบุศกร นายก ทต.เนินมะกอก พร้อมด้วยชาวบ้านพระภิกษุสงฆ์

และทหารจำนวนเกือบ 100 คน ได้ร่วมกันออกแรงช่วยกันทำการซ่อมสะพานแขวนข้ามแม่น้ำน่านที่กำลังชำรุดเพื่อที่จะได้ให้กลับมาใช้งานได้อย่างเดิม สะพานแขวนชำรุดทรุดโทรมชาวบ้านจึงให้ช่างช่วยมาออกแบบในการก่อสร้างและปรับปรุง ซึ่งต้องใช้งบประมาณเกือบ 5 แสนบาท แต่ขณะนี้ชาวบ้านเรียไรเงินกันได้เงินมาแล้ว 3 แสนกว่าบาท จึงดำเนินการเปลี่ยนลวดสลิงที่ใช้เป็นตัวรับน้ำหนักของสะพานแขวน และกำลังจะจัดทอดผ้าป่าเพื่อหาเงินเปลี่ยนไม้เนื้อแข็งที่ชำรุดเป็นทางเดินทางเท้าบนสะพานแขวนต่อไป ดังนั้นพระภิกษุสงฆ์ของวัดวังกร่างทรงธรรมจำนวน 12 รูป และผู้นำชุมชนของตำบลเนินมะกอกและพื้นที่ข้างเคียงจึงขอเชิญชวนร่วมทำบุญสร้างสะพานบุญ สะพานธรรม เพื่อให้ประชาชนชาวพุทธและพระภิกษุสงฆ์ได้ใช้ประโยชน์จากสะพานแขวนแห่งนี้ต่อไป

(ขอแรงศรัทธาผู้ใจบุญ!บริจาคทรัพย์ช่วยซ่อมแซมสะพานแขวนข้ามแม่น้ำน่านชำรุดทรุดโทรมเป็นสะพานบุญเดินเข้าวัด 2018-06-09 19:36:20 <https://www.tnews.co.th/contents/460744> สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2562) โดยนำเงินจากการร่วมบริจาคหรือโอนเงินทำบุญผ่านธนาคาร เพราะปัจจุบันการทำบุญเพื่อเพิ่มความสะดวกและรวดเร็วผ่านโทรศัพท์มือถือ สำหรับคนที่อยู่ต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ หรือคนที่ไม่สะดวกมาบริจาคที่วัดโดยตรง เป็นต้น

การใช้ประโยชน์

จากอดีตถึงปัจจุบัน

สะพานแขวนวัดเทวประสาท สร้างวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2544 เทศบาลได้ดูแลสะพานแขวน สะพานแขวนถูกสร้างขึ้นเพราะเปรียบเสมือนฝั่งธนบุรีและฝั่งพระนคร ฝั่งตลาดได้เป็นฝั่งพระนครส่วนฝั่งวัดเทวประสาทได้เป็นฝั่งธนบุรีมีการเชื่อมติดต่อกัน เวลาถึงงานวัดมีการเตรียมงานเป็นเดือน มีการเตรียมไม้ไผ่ทำลูกบวบทำเป็นแพให้คนเดินข้าม สะพานแขวนเกิดขึ้นก่อนเริ่มปี พ.ศ. 2514-2515 สะพานได้เกิดขึ้นเพราะความร่วมมือของชาวตลาดตะพานหิน แคนนำคือหลวงพ่อพระครูสุเทพสิทธิการ ได้เชิญชวนชาวตะพานหินร่วมบริจาคเงินร่วมสร้างสะพาน สะพานนี้เรียกว่าสะพานรัฐราษฎร์รังสรรค์ (สะพานคอนกรีต) ได้เงินจากงบประมาณและเงินจากประชาชนในตลาดเช่นเดียวกันกับสะพานแขวน ได้สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2544 เป็นต้น

สะพานแขวนวัดน้ำโจนเหนือ มีการก่อสร้างเมื่อ ปี 2531 เดิมทีเป็นการโดยสารทางเรือในการสัญจร เป็นเรือแม่สร้อยทองซึ่งใช้ในการรับส่งคนที่อยู่อีกฝั่งของวัดเพื่อมาทำบุญหรือทำกิจกรรมต่างๆ ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นกระเช้าที่เป็นการชักลาก กระเช้านี้ใช้ในการรับส่งคนที่อยู่อีกฝั่งมาวัดทำบุญหรือข้ามมาทำการเกษตร จากนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นสะพานแขวนจนถึงปัจจุบัน

สะพานแขวนวัดหัวดง มีการก่อสร้างเมื่อ ปี 2537 จากเดิมจะใช้เป็นเรือลาก โดยนำหลักไม้มาฝั่งหลักสองฝั่งแม่น้ำ ข้างละต้นและเอาลวดสลิงซึ่งข้ามจากอีกฝั่งไปอีกฝั่งจะใช้เป็นลูกรอกสองตัว จากนั้นนำลวดสลิงโยงมาผูกติดที่ตัวเรือ จะมีคนควบคุมที่จะนั่งอยู่ตรงหัวเรือจากนั้นคนที่ควบคุมเรือก็จะใช้ไม้พายหย่อนลงไปใต้น้ำเพื่อที่จะให้กระแสน้ำกระแทกผ่านไม้พายโดยให้กระแสน้ำเป็นตัว

ขับเคลื่อนเรือ โดยไม่ต้องใช้เครื่องยนต์ สามารถใช้ไปรับไปส่งคนจากอีกฝั่งไปอีกฝั่งได้ พอถึงช่วงหน้าแล้งจึงสร้างสะพานไม้ไผ่ขึ้นมา ใช้ข้ามฝั่งแทนในช่วงหน้าแล้ง หลังจากหมดยุคในการใช้เรือรอกแล้วก็มีการสร้างลิฟต์หรือกระเช้าข้ามแม่น้ำแทนการใช้เรือรอก ในปี พ.ศ. 2526 และเป็นแห่งแรกของจังหวัดที่สร้าง ลิฟต์หรือกระเช้าขึ้นมาใช้ข้ามแม่น้ำ และสถานที่ที่ 2 ที่สร้างขึ้นมาอีกแห่งซึ่งตั้งอยู่ที่ วัดกรดแต่ปัจจุบันไม่มีแล้ว ปัจจุบันสะพานแขวนวัดหัวดงมีชื่อว่า “สะพานธรรมโกศลสามัคคี”

ในทางพระพุทธศาสนา

พระใช้ในการบิณฑบาตเป็นเส้นทางสัญจร เพื่อมาประกอบพิธีทางพระพุทธศาสนาทางวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ เช่น ทำบุญ งานบวช งานศพ การลอยอังคาร เป็นต้น

ในเชิงวัฒนธรรม/ประเพณี

วัฒนธรรมเมื่อมองแบบอย่าง แนวทางปฏิบัติ วิถีดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน วัดที่มีสะพานเป็นตัวเชื่อมก็คือ ช่วงเช้าพระจะเดินบิณฑบาตรข้ามสะพานไปในชุมชน สะพานเป็นตัวเชื่อมคนมาทำบุญที่วัด (คนจะสัญจรมากน้อยก็วันพระ และเวลาวัดมีงาน) งานบุญ งานบวช งานศพ เพื่อไปมาหาสู่ระหว่างคนสองฟากฝั่ง และใช้เพื่อสัญจรในการทำการเกษตรเพราะบางคนพื้นที่นาและบ้านอาจอยู่คนละฝั่งแม่น้ำซึ่งสะท้อนถึงตัวตนที่ชัดเจน ซึ่งเป็นอุดมการณ์ทางพระพุทธศาสนาผ่านคำว่า “ศรัทธา”

ประเพณีการแข่งขันเรือยาวลอดสะพานแขวนวัดหัวดงโดยการแข่งขันทันทีมีการจัดมากกว่าร้อยปี แต่ที่เป็นจุดเด่นและมีที่เดียวในประเทศไทย คือการแข่งขันจะมีบางช่วงที่ลอดใต้สะพานแขวน บนสะพานจะมีการติดป้ายต่างๆ และมีการประดับไฟอย่างสวยงาม สนับสนุนโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร และประเพณีการแข่งขันเรือยาวลอดลิฟต์วัดหอไกร เป็นต้น

บทบาทและความสำคัญ

คนในชุมชนไม่ขึ้นสะพานใหญ่จะพากันมาขึ้นสะพานเล็ก (สะพานแขวน) เป็นเส้นทางสัญจรของแม่ค้า และประชาชน รถยนต์ไม่สามารถขึ้นได้

เป็นเส้นทางสัญจรที่สำคัญของประชาชนในละแวกนั้นเพิ่มความสะดวกและปลอดภัยในการข้ามฝั่งมาทำบุญที่วัดเพราะสมัยก่อนการสัญจรข้ามฝั่งไม่ค่อยสะดวกมากนัก จึงทำให้ชาวบ้านให้ความสำคัญกับสะพานแขวนนี้

ข้อเสนอแนะในการจัดการสะพานแขวน, ลิฟต์ในอนาคต

อนุรักษ์สะพานแขวนเพราะมองว่ามีการสัญจร ของพระ และประชาชนในการทำบุญบำรุงรักษา เมื่อเห็นสะพานแขวนจะนึกถึงภาพเรื่องราวเก่าที่เกิดขึ้นกับสะพานผ่านวิถีชีวิตผู้คนสองฝั่งแม่น้ำนานา เหนือสิ่งอื่นใดโดยการมองว่าสะพานแขวน “เป็นบุญคุณให้กับพระและประชาชนผ่านศาสนาพุทธ” และเป็นสัญลักษณ์เคียงคู่แม่น้ำนานา

ตัวสะพานแขวนบดบังทัศนียภาพของพระพุทธรูปเมื่อมองจากสถานีรถไฟและองค์อนุรักษ์เป็นสัญลักษณ์ในการสัญจรและการท่องเที่ยว ลิฟต์ต้องปิดตัวลงถ้าเกิดสะพานแขวนอยากให้สร้างสะพานแขวนเพราะลิฟต์เสียบ่อยค่าบำรุงรักษาแพง

แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์

โรล็องด์ บาร์ตส์เป็นนักภาษาศาสตร์ที่มีความสนใจในเรื่องสัญญวิทยาและมายาคติ ที่มนุษย์รับรู้จากการสื่อความหมายด้วยสัญญาณ แนวคิดหลักๆ ของบาร์ตส์ที่มีอิทธิพลต่อนักคิด postmodern คือเรื่องต่อไปนี้

สัญญวิทยา (semiology) คือสัญศาสตร์ (semiotics) คือวิชาที่ศึกษากระบวนการสื่อความหมาย โดยพิจารณาธรรมชาติของหน่วยสื่อความหมายและขั้นตอนในการทำงานของมัน เพื่อทำความเข้าใจว่าความหมายถูกสื่อออกมาได้อย่างไร ในทฤษฎีโครงสร้างนิยมหน่วยสื่อความหมาย จะสัมพันธ์โยงใยระหว่างกันประกอบเป็นโครงสร้างขององค์รวมแต่ละหน่วย จึงจะมีค่าสื่อความหมายขึ้นมาได้สัญญาณ (sign) คือหน่วยสื่อความหมายประกอบด้วย 2 ส่วน คือสิ่งที่เราใช้เรียกหรือเขียนสิ่งใดสิ่งหนึ่งคือรูปสัญญาณ (signifier) กับสิ่งที่เป็ความหมายที่สื่อออกมาคือความหมายสัญญาณ (signified) ในความคิดนี้ เดอ โซสซูร์ นักภาษาศาสตร์อีกคนหนึ่งได้เสนอไว้ก่อนแล้ว

ในกรณีของภาษา สัญญาณ คือ ถ้อยคำ รูปสัญญาณ คือ เสียง หรือตัวหนังสือ และความหมายสัญญาณ คือ แนวคิดที่เราเข้าใจจากถ้อยคำนั้น (นพพร ประชานุกุล 2549: 9)

บาร์ตส์เสนอว่า จากสิ่งที่เราเรียกหรือเขียนถึงกับสิ่งที่เป็ความหมายที่สื่อออกมามีสิ่งที่เรียกว่าสัญญาณ (sign) เกิดขึ้นในภาษาสัญญาณเป็นตัวยึดโยงความคิด (concept) เข้ากับภาพ (image) ดังนั้น สัญญาณ จึงเป็นการสื่อความหมายทางภาษา ในสังคมสมัยใหม่มนุษย์สร้างสัญญาณขึ้นมาเพื่อสื่อความหมายทางวัฒนธรรม เช่น นางรำยในตัวละครโทรทัศน์ สินค้าแบรนด์เนมที่ผู้รู้สีกว่าตนเองดูดี บาร์ตส์เรียกสัญญาณที่สื่อความหมายทางวัฒนธรรมว่า “มายาคติ”

มายาคติ (Mythologies) คือ การสื่อความหมายด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรมซึ่งถูกกลบเกลื่อนจนดูเป็นธรรมชาติ เป็นกระบวนการลงให้หลงแบบหนึ่ง มิใช่โดยการโกหกหลอกลวงแต่เราคุ้นเคยกับความหมายนั้นจนไม่ทันสังเกตว่ามันถูกสร้างขึ้น (นพพร ประชานุกุล 2549: 4) มายาคติเป็นผลผลิตของประวัติศาสตร์แต่เราจะเห็นการทำงานของมันเป็นได้ชัดเจนก็เมื่อเข้าใจตรรกะภายใน (internal logic) ของมัน คือ ตรรกะของการสื่อความหมายโดยใช้สัญญาณ (sign) มายาคติเป็นกระบวนการสื่อความหมายที่อาศัยเข้าไปยึดครอง (appropriation) วัตถุ โดยพิจารณาประโยชน์ใช้สอยของวัตถุควบคู่ไปกับคุณลักษณะของวัตถุซึ่งเป็น “ความหมายเบื้องต้น” แล้วสวมใส่ความหมายทางวัฒนธรรมทับลงไปบนวัตถุนั้นๆ เราอาจเห็นการทำงานของมายาคติ

สัญวิทยาของบาร์ตส์เน้นการวิเคราะห์วัฒนธรรม บาร์ตส์จึงไม่หยุดมองแต่เพียงความหมายเบื้องต้นของสัญญาณ แต่มองไปถึงความหมายแฝงหรือความหมายระดับที่สองของสัญญาณ ความหมายแฝงนี้ถูกโยงกับธรรมเนียมประเพณีของชุมชน เป็นความหมายทางวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับอุดมการณ์ มีสถานะเป็นมายาคติ (เฟรเดริก มอแร็ค และนพพร ประชาณุกุล ใน เดอครอป และคณะ, 1999:241)

(สุรางค์ จันทวานิช .(2559). **ทฤษฎีสัญคมวิทยา** สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร: 218-222)

บทวิเคราะห์

สัญญาณ (sign) คือหน่วยสื่อความหมายประกอบด้วย 2 ส่วนคือสิ่งที่เราใช้เรียกหรือเขียนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ประกอบด้วย

รูปสัญญาณ (signifier) คือ สะพานแขวน

สะพานแขวนวัดน้ำโจนเหนือ ตำบลหัวดง
อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

สะพานแขวนวัดหัวดง ตำบลหัวดง
อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

สะพานแขวนวัดจ้าวราย ตำบลจ้าวราย

อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

ภาพประกอบที่ 1: สะพานแขวนวัดน้ำโจนเหนือ สะพานแขวนวัดหัวดง สะพานแขวนวัดจ้าวราย

ความหมายสัญญาณ (signified) สะพานแขวน, ลิฟต์ คือ ใช้สัญจรของคนในชุมชน ใช้ข้ามแม่น้ำน่านเพื่อไปทำบุญ งานมงคล งานอวมงคล การค้าขาย การเกษตร เป็นต้น ในที่นี้คณะผู้เขียนขอขยายความให้ละเอียดยิ่งขึ้นโดยให้น้ำหนักไปที่ศาสนาพุทธซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ศาสนาพุทธ สะพานแขวน, ลิฟต์ เกิดจากความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา เช่น สะพานแขวนวัดเทวประสาท เกิดจากการขยายเมืองจากตลาดตะพานหินที่คับแคบเมืองขยายตัวไม่ได้ เพราะติดแม่น้ำนาน จึงมีแนวคิดที่จะขยายเมืองโดยมีคนบริจาคที่ดินสร้างวัดเมื่อมีวัดก็มีการทำบุญ เกิดการสัญจรใช้เรือแจว เรือรอก เรือยนต์ (มีโป๊ะสองฝั่ง) เมืองใหญ่ขึ้นการสัญจรมากขึ้นสิ่งที่กล่าวมาอาจรองรับการสัญจรไม่เพียงพอ จึงมีแนวคิดที่จะสร้างสะพานรัฐราษฎร์รังสรรค์ขึ้น สร้างจากเงินบริจาคและรัฐช่วยกันสร้างขึ้น แต่ก็เป็นปัญหาเพราะตลาดและสะพานอยู่ใกล้กันพอสมควร การค้าขายและการสัญจรจึงยากแก่การเดินทาง จึงเกิดแนวคิดจากวัดและชุมชนในการบริจาคเงินในการสร้างสะพานแขวนตรงข้ามกับตลาดตะพานหิน และหน้าซุ้มประตูวัดเทวประสาทขึ้น เพื่อย่นระยะเวลาในการเดินทางของพ่อค้า แม่ค้า หรือการสัญจรในชีวิตประจำวัน สะพานแขวนรองรับการเดินทางได้ในรูปแบบ สามล้อแดง, มอเตอร์ไซด์ รถยนต์ไม่สามารถสัญจรได้เพราะขนาดช่องจราจรไม่กว้างมากนัก สะพานแขวนวัดน้ำโจนเหนือ บริเวณวัดมีโรงเรียนวัดน้ำโจนเหนือ และมีพื้นที่ในการทำเกษตร ประชาชนที่อยู่สองฝั่งแม่น้ำนาน เริ่มแรกเดิมทีใช้เรือแจว เรือยนต์เป็นของทางวัดเอง (ซึ่งปัจจุบันยังคงจัดแสดงไว้ในวัดเพื่อให้คนได้มาศึกษา) ต่อมาเป็นกระเช้า ปัจจุบันเลิกใช้ไปแล้ว แต่ต่อม่อ และ ลวดสลิงถูกตัดแปลงเป็นสะพานแขวนในปัจจุบัน ซึ่งเกิดจากเงินบริจาคในการสร้างและดูแลรักษาจากวัดและชุมชน ปัจจุบันอยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง และวัดน้ำโจนเหนือ สะพานแขวนวัดห้วยดง เดิมทีตลาดห้วยดงเป็นตลาดที่เป็นศูนย์กลางการค้าขายบริเวณแถบนั้น เพราะสามารถเดินทางโดยเรือขนส่งสินค้า มีรถไฟ สะดวกต่อการเดินทางไปตัวเมืองพิจิตร และวังโป่ง (บ้านท้ายดง) “เมื่อสมัยก่อนคนบริเวณนั้นเรียกว่าเป็นดงเพราะเป็นป่าชาวบ้านจึงเรียกว่าดง และบริเวณวังโป่ง เรียกท้ายดง” การสัญจรข้ามฝั่งแม่น้ำนาน กับวัดและตลาดเป็นเรือแจว เรือรอก เรือยนต์ จึงพัฒนามาเป็นสะพานแขวน เพราะเกิดจากฤดูน้ำหลาก การนั่งเรือมีความอันตรายและลำบากในการเดินทางมาทำบุญ อดีตเจ้าอาวาสจึงเกิดแนวคิดที่จะสร้างสะพานขึ้น พอดีท่านมีลูกศิษย์ที่เป็นราชการ จึงรับอาสาในการเขียนแบบ ออกแบบในการสร้างสะพานขึ้น แต่งบประมาณในการสร้างมาจากเงินบริจาค สร้างเสร็จพร้อมกับสะพานคอนกรีต และเป็นสะพานแขวนแห่งแรกในจังหวัดพิจิตร ลิฟต์วัดปากคลองไข่น้ำ เกิดจากความยากลำบากในการสัญจรจากอดีตเป็นเรือแจว และมีเรือโป๊ะข้าม จึงเกิดลิฟต์ มูลเหตุที่เกิดขึ้นคือ การสัญจรในชีวิตประจำวัน การมาทำบุญ การทำการเกษตร ต้องไปข้ามที่สะพานบางไผ่ ระยะทางประมาณ 11.7 กิโลเมตร ทางคณะกรรมการวัดและผู้นำท้องถิ่น และระดับประเทศในขณะนั้น จึงรวบรวมเงินจากการบริจาคและวัดให้ที่ดินในการสร้างโดยประมาณ 4 ไร่เศษในยุคนั้น เมื่อสร้างเสร็จก็ให้วัดดูแล เก็บค่าโดยสาร มอเตอร์ไซด์ 5 บาท คนละ 5 บาทต่อหนึ่งคน โดยสารครั้งละไม่เกิน 7-8 คนและดูที่น้ำหนักคนประกอบด้วย มีพระคุณเจ้าในการดูแลและขับลิฟต์พอสิ้นเดือนก็มอบรายได้ให้คณะกรรมการวัดในการบริหารจัดการต่อไป ลิฟต์วัดหอไกร เกิดจากความยากลำบากและความไม่สะดวกในการสัญจรของประชาชนในการทำบุญ การทำการเกษตร (ทำนา) ธุระส่วนตัว เมื่ออดีตเป็นเรือแจว เรือรอก และเป็นลิฟต์หรือกระเช้า คณะกรรมการวัด เจ้าอาวาสวัด และประชาชนทั่วไปรวบรวมเงินบริจาคในการก่อสร้างใน พ.ศ. 2528 และให้วัดเป็นผู้ดูแลและรักษาแต่ปัจจุบันค่าโดยสารและค่าบำรุงรักษาไม่

สอดคล้องกัน เช่น การเปลี่ยนลวดสลิงครั้งล่าสุด วัดหมดเงินไปประมาณ 4 แสนกว่าบาท โดยการไปติดต่อร้านค้าเอาของมาก่อน รอกฐิน/ผ้าป่าในปีถัดมาได้ค่อยเอาไปจ่าย และคนในชุมชนมีความต้องการที่ต้องการสะพานแขวนเพราะสะดวกไม่ต้องรอ และเสียค่าโดยสารเหมือนลิฟต์ เป็นต้น

ภาษาสัญลักษณ์ คือ “สะพานแขวน” “ลิฟ” “ลิฟต์” “กระเช้า”

รูปสัญลักษณ์ คือ “ลิฟ” “กระเช้า” เท่ากับ “ลิฟต์” “กระเช้า”

ความหมายสัญลักษณ์ คือ “ลิฟต์” “กระเช้า” และ “สะพานแขวน” คือ เส้นทาง หรืออุปกรณ์ที่ใช้ข้ามแม่น้ำน่าน และขนถ่ายสินค้า เพื่อค้าขายและใช้ในการเกษตร หรือในชีวิตประจำวันของผู้คนสองฝั่งแม่น้ำน่าน ความหมายที่สองคือ เพื่อใช้ในทางพระพุทธศาสนา เช่น พระใช้เดินบิณฑบาต ประชาชนใช้ในการสัจจรมาทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และใช้ในพิธีกรรมวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ เช่น งานแต่ง งานบุญ งานบวช งานศพ การลอยอังคาร เป็นต้น

วัตถุ คือ สะพานแขวน ลิฟต์ กระเช้า

ความหมายเบื้องต้น คือ ใช้ในการสัจจรข้ามแม่น้ำน่าน ในการทำบุญ การเกษตร ค้าขาย เป็นต้น

มายาคติ ก่อนการสร้างลิฟต์ กระเช้า สะพานแขวน ต้องมองว่ามีการสร้างชุมชน และวัด มีกิจกรรมต่างทั้งในทางศาสนา การค้าขาย เกษตรกรรม หรือการสัจจรในชีวิตประจำวัน ผ่านแม่น้ำสำคัญนั้นคือ แม่น้ำน่าน วิถีผู้คนก็สัมพันธ์กับสายน้ำการปลูกบ้าน ที่ทำกิน หน่วยงาน ส่วนราชการก็อยู่ติดแม่น้ำ หรือแม้กระทั่งวัดเองก็อยู่ติดริมน้ำเพราะง่ายต่อการสัจจร เพราะอดีตไม่ได้มีถนนหรือรถไฟอย่างเช่นปัจจุบัน วัดในความหมายที่เป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ศูนย์กลางกิจกรรมหลักๆ ในชุมชน เพราะในบริเวณวัดอาจเป็นที่ตั้งของโรงเรียน สถานที่ราชการ บางหน่วยงานที่มาขอใช้พื้นที่วัด เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว การสัจจรในอดีตเป็นเรือแจว เรือรอก เรือยนต์ กระเช้า ลิฟต์ สะพานแขวน และสะพานคอนกรีตในปัจจุบัน แน่นนอนว่าสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดแต่ละชุมชนอาจมีไม่พร้อมกัน เหมือนกัน และแต่ละจุดอาจอยู่ห่างไกลกัน ฉะนั้นจึงเป็นอุปสรรคในการสัจจรของผู้คนละแวกนั้น ในการไปงานบุญ งานมงคล งานอวมงคล พระเดินบิณฑบาตยากและไกลงานแห่เจ้า งานลอยกระทง งานแข่งเรือยาว เป็นต้น เมื่อความสัมพันธ์ของผู้คนต่อกิจกรรมความเชื่อบวกกับความศรัทธาในทางพระพุทธศาสนา และอาจมีพระเกจิ พระหรือเจ้าอาวาสที่คนในและนอกชุมชนนับถือด้วย จึงง่ายต่อการขอบริจาคจากศรัทธาญาติโยม เพื่อแก้ปัญหาในการสัจจรเพื่อมาทำบุญ ส่งลูกหลานมาโรงเรียน งานบุญ งานบวช งานศพ หรือใช้เป็นสัญลักษณ์ในการแข่งขันเรือยาวลอดสะพานแขวน ลอดกระเช้า หรือลิฟต์ และส่วนมากสร้างบริเวณวัด และให้วัดเป็นผู้ดูแลจนถึงปัจจุบัน เป็นต้น

รูปสัญลักษณ์ คือ สะพานแขวน ลิฟต์ กระเช้า

ความหมายทางวัฒนธรรม เป็นวัฒนธรรมการสัจจรเพื่อประโยชน์ในทางพระพุทธศาสนา, ชีวิตประจำวัน, การค้าขาย และการเกษตร ที่เป็นรูปแบบเฉพาะของคนข้ามแม่น้ำน่านในจังหวัดพิจิตรที่แตกต่างจากจังหวัดหรือแม่น้ำอื่นๆ ของประเทศไทยแม้ว่าเทคโนโลยีความก้าวหน้าทาง

วิศวกรรมจะก้าวหน้าไปเพียงใดนี้เป็นสัญลักษณ์ของผู้คนที่ใช้สัญจรที่ชาวบ้านเรียกว่า “ลิฟ”
“กระเช้า” “สะพานแขวน”

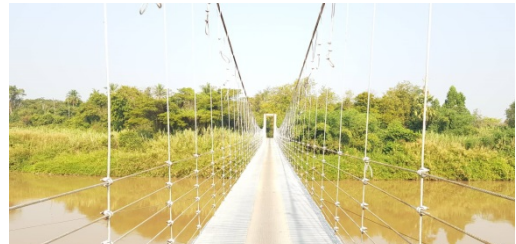
สรุป

สัญญาณ (sign) คือหน่วยสื่อความหมายประกอบด้วย 2 ส่วนคือสิ่งที่เราใช้เรียกหรือเขียนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ประกอบด้วย

รูปสัญญาณ (signifier) สะพานแขวน, ลิฟต์หรือบางพื้นที่เรียกกระเช้า

สะพานแขวนวัดเทวประสาท ตำบลห้วยเกตุ
อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

สะพานแขวนวัดวังกร่างทรงธรรม
ตำบลเนินมะกอก อำเภอบางมูลนาก
จังหวัดพิจิตร

ลิฟต์วัดห่อไกร ตำบลห่อไกร
อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

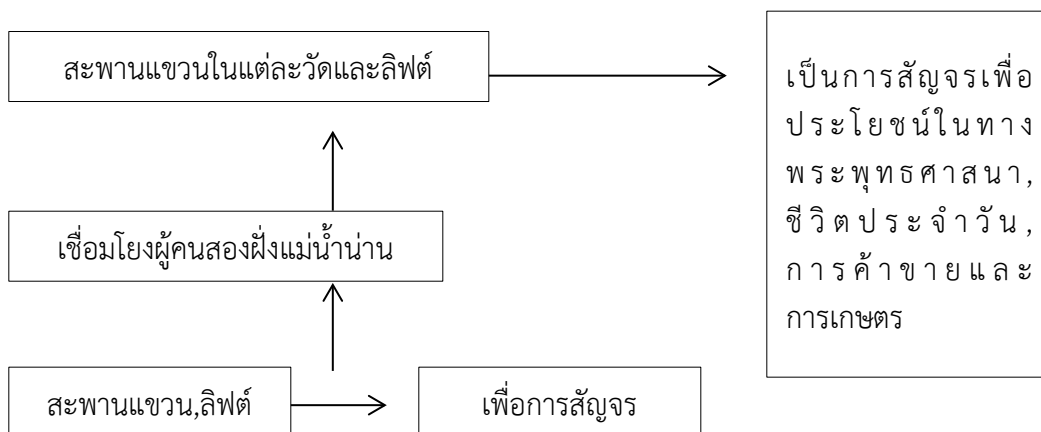
ลิฟต์วัดปากคลองไข่น้ำ ตำบลห่อไกร
อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ภาพประกอบที่ 2: สะพานแขวนวัดเทวประสาท สะพานแขวนวัดวังกร่างทรงธรรม ลิฟต์วัดห่อไกร
ลิฟต์วัดปากคลองไข่น้ำ

ความหมายสัญญาณ (signified) ใช้เพื่อการสัญจร/การทำบุญ/งานมงคล/
งานอวมงคล/ประเพณีแข่งเรือยาว/การค้าขาย/และเกษตรกรรม

ภาษาสัญญาณ คือ ในที่นี้ขอใช้กาลเวลาและภาษาถิ่นในการเรียก หรืออาจเขียนไม่ถูกต้องแต่ใน
ความหมายก็เป็นอันว่าใช้เพื่อการสัญจร การทำบุญ การเกษตร และการค้าขาย โดยมีพัฒนาการ
จากเรือแจว เรือรอก เรือยนต์ โป๊ะในการเทียบท่า สะพานแขวน (เมื่อแรกเริ่มพื้นสะพานเป็นไม้
ปัจจุบันเหลือเป็นพื้นเหล็ก และพื้นปูน เพราะไม้ผุง่ายบำรุงรักษายาก บวกกับการหาไม้ที่แข็งแรง
ยากและมีราคาแพง) “ลิฟ” หรือ “กระเช้า” (ภาษาท้องถิ่น) ที่ยังใช้งานได้ปัจจุบันเหลือเพียง 2 แห่ง
คือ วัดปากคลองไข่น้ำ และวัดห่อไกร ในส่วนที่วัดอื่นที่หายไปหรือใช้งานไม่ได้ เพราะมีสะพานปูน

สะพานแขวนขึ้นบริเวณนั้น บวกกับการขึ้นลิฟต์ต้องเสียค่าใช้จ่าย และค่าบำรุงรักษาลิฟต์ที่มีราคาสูง และค่าไฟฟ้าที่ต้องจ่ายทุกเดือน วัดต้องรับผิดชอบค่าไฟฟ้าที่เกิดขึ้นขณะใช้ลิฟต์ และหาคนขับลิฟต์ ยาก เพราะต้องนั่งคอยดูผู้คนที่การสัญจรทั้งสองฝั่งแม่น้ำ บวกกับค่าตอบแทนที่น้อย และเป็นงานที่จำเจ

ภาพประกอบที่ 3 : การทำงานของมายาคติโดยใช้สัญญาะ“มายาคติ” ว่าด้วยสะพานแขวนและลิฟต์: ลมหายใจของผู้คนในจังหวัดพิจิตร

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ .(2530). **ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม 6** การศาสนา กรุงเทพมหานคร
- จังหวัดพิจิตร .(2562). **ข้อมูลทั่วไปจังหวัดพิจิตร**. ค้นจาก <http://www.phichit.go.th>
- นายมะยม โทลักษณะ, (2562, 29 มกราคม). ผู้ใหญ่บ้านบ้านน้ำโจนเหนือ. หมู่ที่ 6 ตำบลหัวดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร สัมภาษณ์.
- นายสุชิน รูปเงิน (2562, 29 มกราคม). อดีตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวดง. อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร สัมภาษณ์.
- บริษัท ไชยเจริญเทคโนโลยี จำกัด .(2562). **ประวัติที่มาของลิฟต์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน**. ค้นจาก <https://www.chi.co.th/article/article-1146>
- พระแก้ว สุทนต์โร และคณะ (2562, 29 มกราคม). พระผู้ควบคุมลิฟต์วัดปากครองไข่นา. ตำบลหอไกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร สัมภาษณ์.
- เพิ่มศักดิ์ พลบูรณ์, พระอธิการ (2562, 29 มกราคม). เจ้าอาวาสวัดน้ำโจนเหนือ. หมู่ที่ 6 ตำบลหัวดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร สัมภาษณ์.

- วัดเทพประสารท ตำบลห้วยเกตุ อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร (ม.ป.ป.). **ประวัติวัดเทพประสารท** [แผ่นพับ]. เทพประสารท: วัด.
- วิรัชสิริคุณ, พระครู และคณะ (2562, 4 กุมภาพันธ์). เจ้าอาวาสวัดหอไกร. ตำบลหอไกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร สัมภาษณ์.
- วิภาสปัญญากร, พระครู และคณะ (2562, 4 กุมภาพันธ์). เจ้าอาวาสวัดวังกร่างทรงธรรม. ตำบลเนินมะกอก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร สัมภาษณ์.
- วิรัช ธรรมธีโร, พระสมุห์ (2562, 29 มกราคม). เจ้าคณะตำบลห้วยดง เขต 2 เจ้าอาวาสวัดห้วยดง หมู่ที่ 6 ตำบลห้วยดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร สัมภาษณ์.
- วิลาสรัตนรังสี, พระครู (2562, 29 มกราคม). เจ้าคณะตำบลห้วยเกตุ เจ้าอาวาสวัดเทพประสารท. ตำบลห้วยเกตุ อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร สัมภาษณ์.
- สะพานแขวน**. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2562, จากวิกิพีเดีย <https://th.wikipedia.org/wiki/สะพานแขวน>
- สุทธิโชค จรรย์อังกร .(2560). **สู่ห้วยดง วิถีชุมชนที่ลงตัว**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). 60-63
- สุภางค์ จันทวานิช .(2559). ทฤษฎีสังคมวิทยา สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร: 218-222
- TNEWS TV ONLINE .(2561). **ขอแรงศรัทธาผู้ใจบุญ!บริจาคทรัพย์ช่วยซ่อมแซมสะพานแขวนข้ามแม่น้ำน่านชำรุดทรุดโทรมเป็นสะพานบุญเดินเข้าวัด** ค้นจาก <https://www.tnews.co.th>